

Edward Pudełko

Brzezie, gm. Pleszew, woj. kaliskie.
Stanowisko 29

Informator Archeologiczny : badania 20, 43

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BRZEZIE, gm. Pleszew
woj. kaliskie
Stanowisko 29

Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej
w Kaliszu

Badania prowadził mgr Edward Pudełko, Finansował WKZ w Kaliszu, Drugi sezon badań, Cmentarzysko ciałopalne kultury lużyckiej ze schyłku epoki brązu i okresu halstańskiego i cmentarzysko kultury przeworskiej z młodszego okresu rzymskiego.

Wykopaniskami objęto obszar 242 m² położony we wschodniej części niezagospodarowanych jeszcze w pełni działek budowlanych na nowym osiedlu. Jeden wykop sprawdzający zasięg cmentarzyska w kierunku wschodnim usytuowano na terenie polany rosnącego opodal lasu. We wszystkich założonych wykopach stwierdzono występowanie grobów ciałopalnych kultury lużyckiej. Śladem odkrytego w ub. r. cmentarzyska kultury przeworskiej w zachodniej części badanego stanowiska był jedynie fragment przydenny naczyńa znaleziony w warstwie humusu.

Odkryto ogółem 28 grobów kultury lużyckiej, której ludność w większości bogato wyposażała swych bliskich w ceramikę i wyroby wykonane z brązu, a w okresie halstańskim sporadycznie także w przedmioty z żelaza. Urzyskano ogółem 24 brązy. Szczególnie bogato wyposażony był grób 79/86, w którym prócz wyrobów ceramicznych /garnek, czerpak i misa/ wystąpiły dwie lite bransolety brązowe, skręt z drutu, szpila oraz dwa fragmenty łańcuszka złożonego z 29 ogniw. Grób oznaczony jako 69/86 prócz dwóch grzechotek /jedna zupełnie rozgwiecioną/ zawierał torcowany naszyjnik złożony do grobu w postaci dwóch fragmentów odkrytych oddzielnie oraz szpilę z żebrowaną główką. Inwentarz grobu 70/86 to garnek, misa, placek gliniany, dwa miniaturowe naczynka, szpila brązowa oraz skręt drutu z podobnego stopu zaś w pochówku 72/86 przysławki stanowiły trzy miniaturowe czarki i czerpaczek i fragment żelaznego przedmiotu /szpila? silnie skorodowanego. W grobie 58/86 prócz popielnicy i trzech małych naczyń wystąpiła para regularnych brązowych skrętów spiralnych znacznej średnicy, a w pochówku oznaczonym jako 59/86 prócz dużej ilości standardowej ceramiki stwierdzono dwa małe brązowe skręty oraz rytualnie zniszczoną pociętą bransoletę z taśmy.

Zupełnie unikatowe elementy wyposażenia stwierdzono w grobach 63/86 /24 szt./, 66/86 /3 szt./ i 67/86 /5 szt./. Stanowią je niewiadomej dotychczas funkcji małe gliniane przedmioty mające bardzo minimalnej średnicy otworki /najczęściej niedrożne/ przechodzące wzdłuż poszczególnych zabytków. Zbiór złożony z 35 /trzy odkryto poza jamami grobowymi/ elementów zawiera 3 przedmioty z "główką" uformowaną w trzy rdzki, 5 zabytków z "główkami" mającymi dwa rdzki oraz, upraszczając, 27 w kształcie mniej lub bardziej wydłużonych pionków do góry. Nie udało się do tej pory uzyskać analogii do tych skrótowo tylko opisanych składników wyposażenia tego interesującego cmentarzyska. Ciekawego spostrzeżenia dokonano także podczas przeprowadzania badań antropologicznych dziecięcego pochówku oznaczonego jako grób 73/87 obdarowanego prócz ceramiki małą bransoletką z brązowej taśmy. W popielnicy wśród przepalonych kości stwierdzono kilkadziesiąt ziościści mieniących się blaszek, jak wykazały badania przeprowadzone w laboratorium Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, muskowitu, odmiany miki.

Z materiałów odkrytych poza zespołami grobowymi prócz wspomnianych już wymienić należy; naszyjnik brązowy zdobiony torowaniem z końcami zwiniętymi w uszka oraz kość zwierzęcą ze śladami przecinania.

Badania będą kontynuowane.

CHODACZÓW, gm. Grodzisko Dolne
woj. rzeszowskie
Stanowisko 2

Muzeum Okręgowe
w Rzeszowie

Badania prowadził mgr Sylwester Czopek, Finansowało MO w Rzeszowie. Pierwszy sezon badań, Cmentarzysko grupy tarnobrzezkiej z epoki brązu.

Eksploatacji poddano 163,75 m² stanowiska w jego centralnej, najbardziej niszczonej partii. Odkryto 90 pochówków, z których 87 to groby popielnicowe lub "jamowe" ciałopalne, a 3 szkieletowe. Wszystkie groby wkopane były w czysty płasek, ślad nie wyróżniono zarysów jam. Zaobserwowano płytkie wkopywanie popielnic, które w większości zostały zniszczone przez głęboką orkę. Większość grobów pozbawiona była wyposażenia /stwierdzono w nich jedynie popielnicę/, tylko w kilku przypadkach zarejestrowano misy - przykrycia urn oraz nieliczne przysławki. Na tym ile wyraźnie wyróżniają się groby szkieletowe /stwierdzono tylko układ zabytków oraz nieliczne kości, zwłaszcza w sąsiedztwie wyrobów brązowych/. Były one wkopywane głębiej i bogaciej wyposażane /przysławki, ozdoby brązowe - bransolety z drutu skręcanego wokół własnej osi, bransolety z taśmy, wielorwójowe, skręty-pierścionki/. Cmentarzysko datować można na wczesną fazę grupy tarnobrzezkiej /III-IV okres epoki brązu/. Być może, że część płytko wkopanych grobów popielnicowych /naczynia garnkowe o chropowatej powierzchni bez zachowanych górnych części/ wiąże się z jej późną fazą /wczesną epoką żelaza/.

Materiały i dokumentację złożono w MO w Rzeszowie.

Przewiduje się kontynuację badań.